

บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3

Administrator Roles in Digital age Personnel Development Secondary Schools in Bangpa-in District,
Ayutthaya Province under The Secondary Education Service Area Office 3

จุฑามาส จันทรมณี^{*1} อัจฉรา นิยมภา^{**2} วรณวิศา สืบอนุสรณ์ คล้ายจำแลง^{***3}

¹ร.ว.บางปะอิน “ราชานุเคราะห์ ๑” ต.บ้านเลน อ.บางปะอิน จ.พระนครศรีอยุธยา 13160

^{2,3}ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

E-mail: jutamasmaniid@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษามีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของครู และเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้เป็นครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอ บางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 115 คน ซึ่งได้จากการใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า T และการทดสอบค่า F เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้ วิธี LSD (Fisher's Least-Significant Different)

ผลการศึกษาพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอ บางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอ บางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามอายุ พบว่า ในด้านบทบาทการพัฒนาครูด้านการใช้เครือข่ายการเรียนรู้ส่วนบุคคล และด้านบทบาทการพัฒนาครูด้านการใช้แหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: บทบาทผู้บริหาร พัฒนา บุคลากร ยุคดิจิทัล

Abstract

The objectives of this research consisted were to investigate the roles of administrators in the development of digital age personnel in teachers' perceptions and to compare the roles of administrators in the development of digital age personnel, classified by gender, age, education level, and years of working experience. The sample of this study was 115 teachers in secondary schools in Bang Pa-in District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province under the supervision of the Secondary Educational Service Area Office 3. The sample was selected based on a simple random sampling. The instrument for data collection was a five-rating scale questionnaire with 50 items. The instrument's reliability was .98. Data were analyzed using statistics including percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test. LSD (Fisher's Least-Significant Different) was used to conduct a pairwise comparison when the statistically significant difference was found.

The results of this study 1) indicated that overall roles of administrators in the development of digital age personnel in secondary schools in Bang Pa-in District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province under the supervision of the

Secondary Educational Service Area Office 3 was at a high level. 2) by comparing the roles of administrators in the development of digital age personnel, classified by gender, educational level, and years of working experience, there were the statistically insignificant differences. When age was classified, there were the differences in the roles of teacher development, the use of personal learning networks, and the roles of teacher development in the use of learning resources and learning networks with a statistical significance level of .05.

Keywords: Administrator's role, Development, Personnel, Digital age

บทนำ

การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามี บทบาทสำคัญต่อการพัฒนาศึกษาอย่างมาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ และการสื่อสารมีการนำมาใช้ในการจัดการศึกษาโดยช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยมากขึ้น การเรียนรู้ของผู้เรียนจะไม่จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียนและครู การเรียนการสอนแบบดั้งเดิมจะลดน้อยลง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนจะเปลี่ยนแปลงไปเกิดกระบวนการเรียนรู้แบบใหม่ จึงจำเป็นต้องปรับปรุงโครงสร้างระบบ พัฒนางานความรู้ใหม่ จากองค์ความรู้เดิมที่มีอยู่ให้อยู่รอด และมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว โดยเฉพาะองค์การพัฒนาการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ซึ่งถือได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ ที่ได้จากระบบการศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา นักวิชาการหลายท่านมีความ เห็นตรงกันว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้น ขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่ง ดังนั้น ผู้บริหาร จึงเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีความรู้ความสามารถทักษะ และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (บรรจง ลาวะลี, 2560)

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกระตือรือร้นที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง การปฏิรูปสถานศึกษา และศึกษาให้เข้าใจว่าผู้เรียนในยุคนี้ มีการเรียนรู้อย่างไร และจะอย่างไร ใ้ครูนำเสนอข้อมูลสารสนเทศให้ผู้เรียนเข้าใจได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น ซึ่งจะต้องหาแนวทางใหม่ ๆ ที่จะเชื่อมโยงความคิดความรู้ และใช้เทคโนโลยีมาเป็นตัวส่งผ่านไปยังผู้เรียนที่อาศัยอยู่ในโลกที่ใช้เทคโนโลยีเพื่อการติดต่อสื่อสารสังคมและสร้างสรรค์ ซึ่งสำหรับผู้เรียนแล้ว เทคโนโลยีจะเป็นสิ่งที่ทำให้การเรียนรู้มีความน่าตื่นเต้นยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญ สำหรับครูและผู้บริหารที่จะต้องเข้าใจว่าเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุด ในการจัดการศึกษา คือ การทำให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้ ที่จะฝันและพยายามทำให้สำเร็จ (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561 อ้างถึง Picciano, 2011)

ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนใหม่มีความรู้ มีทักษะการเรียนรู้ในโลกยุคดิจิทัลนั้น ต้องอาศัยครูซึ่งเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นครูจึงต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถในยุคดิจิทัลอย่างเหมาะสม พระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 7 มาตรา 52 ระบุว่าให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิตพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและตามมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่พัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความพร้อม และมีความเข้มแข็ง ในการเตรียมบุคลากรใหม่ และพัฒนาบุคลากรประจำอย่างต่อเนื่อง และจึงจัดงบประมาณ และจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ประกอบด้วยพื้นที่ในจังหวัดนนทบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้กำหนดแผนพัฒนาการศึกษา 5 ปี (พ.ศ.2560-2564) ซึ่งทิศทางการพัฒนาคุณภาพผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน คือ ผู้บริหารต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ต้องเป็นผู้มีภาวะผู้นำ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สามารถสนองนโยบายรัฐบาล ครู ต้องเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน เก่ง ดี มีสุข ครูสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามจุดมุ่งหมายตามการปฏิรูปการศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ต้องเป็นตัวกลางในการประสานงานระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัด ส่วนราชการอื่น กับโรงเรียน ต้องสามารถขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติได้ ต้องเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบ ต้องมุ่งมั่นในการทำงาน เพื่อพัฒนาโรงเรียนจนถึงตัวผู้เรียน และต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ส่วนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จะมุ่งพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหาร เพื่อนำไปขยายผล และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข สุขกาย สุขใจ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3, 2560)

นอกจากนี้กำหนดแผนพัฒนาการศึกษา 5 ปี (พ.ศ.2560-2564) แผนยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (พ.ศ. 2560-2564) ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับกลยุทธ์ข้อที่ 1 พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และจัดกิจกรรมเสริมทักษะพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 กลยุทธ์ข้อที่ 2 พัฒนาและปรับหลักสูตร การวัดและประเมินผลการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทการศึกษา ให้ทันสมัย สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาการและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก กลยุทธ์ข้อที่ 3 ส่งเสริมการนำสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนในทุกระดับทุกประเภทการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3, 2560) ซึ่งจะเห็นได้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาครูและนักเรียนให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้อีก รวมทั้งส่งเสริมให้ครูพัฒนาทั้งในด้านการทำงาน และการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งผ่านไปยังผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ การดำเนินชีวิตในยุคดิจิทัลได้อย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละคน

ดังนั้น ผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้ขับเคลื่อนทิศทางการศึกษาในสถานศึกษา ให้ครูและบุคลากร ได้พัฒนาตนเอง พัฒนางาน พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถเลือกวิธีบริหารได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ที่เป็นผลให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารจะต้องวางแผนการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี จึงต้องรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ใช้ความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษาพร้อมทั้งพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ สามารถถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ผ่านสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมให้กับผู้เรียนได้

จากที่กล่าวมาแล้วนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากเป็นผู้กำหนดทิศทางการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถพัฒนานักเรียนให้เติบโตเป็นไปตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษา และเป็นไปตามความคาดหวังของสังคม รวมถึงเพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง และการขยายตัวของเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 เพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานของครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนมัธยมศึกษาในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 162 คน จำแนกเป็นครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมในอำเภอบางปะอิน ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียน บางปะอิน “ราชานุเคราะห์ ๑” จำนวน 111 คน ครูผู้สอนโรงเรียนบางปะอิน จำนวน 32 คน ครูโรงเรียนอุดมศิลป์วิทยา จำนวน 19 คน

ตัวอย่าง

ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 115 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane (1973 อ้างถึงใน สุนทรา โดบัว, 2552) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยคำนวณตัวอย่างจากประชากรตามสัดส่วนในแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล จำแนกออกเป็น 2 ขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์เป็นค่าความถี่ และค่าร้อยละ โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยจำแนกเป็นรายข้อและผลรวม กำหนดการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนน กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศ (t-test Independent)

4. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามระดับการศึกษา และจำแนกประสบการณ์ในการทำงาน โดยการหาค่าความแปรปรวนทางเดียว (one-way anova)

5. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way anova) จำแนกตามอายุ และประสบการณ์เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Fisher's Least-Significant Different)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากประธานโครงการปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยม ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือ

2. ส่งหนังสือถึงโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 115 ฉบับ ซึ่ง ผู้ศึกษาได้ดำเนินการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ติดตาม ด้วยตนเองเพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนทั้งหมดจำนวน 115 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลการศึกษารolesของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอ บางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะผู้บริหารเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาครูในยุคดิจิทัล จึงแสดงออกซึ่งบทบาทในการส่งเสริม และพัฒนาครู เพื่อให้มีทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการนำเทคโนโลยีมีอยู่อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น E-mail Line Facebook Twitter Instagram Application Google Classroom เป็นต้น มาบูรณาการในการดำเนินงาน กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการทำงาน ตลอดจนอำนวยความสะดวกในด้านการจัดและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยี ให้ครูสืบค้นข้อมูลความรู้ แล้วนำความรู้ ทักษะที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปใช้ในการแลกเปลี่ยน ถ่ายทอด ให้กับเพื่อนร่วมงาน และผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนเกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับเอกชัย กิสุพันธ์ และคณะ (2553) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล คือ 1. ฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนใน

สถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ ด้านเทคโนโลยี การสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ 2. ส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจครู บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ให้นำความสามารถด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้มาสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน

2. ผลการศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เป็นรายด้าน พบว่า บทบาทการพัฒนาครูด้านการใช้เครือข่ายการเรียนรู้ส่วนบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสูงสุด อาจเป็นเพราะผู้บริหารเห็นถึงความสำคัญของนำเครือข่ายการเรียนรู้ เช่น E-mail Line Facebook twitter Instagram มาใช้ในการติดต่อสื่อสาร สืบค้นข้อมูล ทำให้การดำเนินกิจกรรมหรือดำเนินงานเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว ทั้งยังสามารถนำเครือข่ายการเรียนรู้ส่วนบุคคลมาใช้ในการแบ่งปันประสบการณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และนักเรียน รวมถึงนำมาใช้ในการพัฒนาตนเอง และการปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเอง และการศึกษามานเครือข่ายการเรียนรู้ส่วนบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับจุฑามาศ สิริวัฒนโสม (2559) กล่าวไว้ว่าครูอาจ E-mail Line Facebook เป็นช่องทาง ติดต่อสื่อสารกัน อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นช่องทางในการแบ่งปันประสบการณ์ข้อมูล ข่าวสาร และวิทยาการใหม่ซึ่งกันและกัน เช่น ในการออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ รวมไปถึงการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ครูสามารถอัปโหลดผลงานตนเองลงในเว็บไซต์เครือข่ายครู เพื่อให้เพื่อนครูได้ใช้เป็นข้อมูลนำไปบูรณาการการจัดการเรียนการสอนของตนให้เหมาะสมนักเรียน อีกทั้งผู้บังคับบัญชายังสามารถใช้วิถีในการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวในการประเมินการสอน และให้ผลป้อนกลับแก่ครู เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาตนเองของครูต่อไป

3. บทบาทการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสูงสุด อาจเป็นเพราะผู้บริหารเห็นว่าการใช้เทคโนโลยีในยุคดิจิทัล มีความสำคัญต่อการพัฒนาครู และจัดการเรียนการสอน จึงส่งเสริมให้ครูมีความรู้ทักษะ จนสามารถนำเทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น แอปพลิเคชัน บทเรียนออนไลน์ หรือเกม มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างสร้างสรรค์ และเหมาะสมกับบริบทของนักเรียน ครู และสถานศึกษา รวมถึงส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาสาระให้มีความทันสมัยเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน (2557) ได้กล่าวว่า ครูควรรู้และเข้าใจเทคโนโลยีใหม่ พร้อมทั้งชี้แนะข้อดี ข้อเสียของเทคโนโลยีให้กับผู้เรียน และสังคมได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) กล่าวว่า ครูในยุคดิจิทัลที่ผู้เรียนเป็นชนพื้นเมืองชาวดิจิทัล จำเป็นต้องมีทักษะการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาในการ บูรณาการการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยอาจจะไม่จำเป็นที่จะต้องใช้ เทคโนโลยีทั้งหมดในการจัดการเรียนรู้ แต่กิจกรรมที่จะมีการใช้สื่อและนวัตกรรมที่หลากหลายมากกว่าในยุคที่ผ่านมา

4. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อังจิมา คงโอ (2560) ได้ศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขต ยานนาวา พบว่า 1. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู โดยรวมไม่แตกต่างกัน 2. ครูที่ปฏิบัติการสอนในระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู โดยรวมและในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน และ 3. ครูที่มีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามอายุ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะครูส่วนใหญ่ที่ตอบคำถามมีอายุน้อยกว่า 30 ปี ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ ที่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยี ผนวกกับมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ในการใช้เทคโนโลยีเป็นพื้นฐานเดิมอยู่แล้ว ผู้บริหารจึงมีการส่งเสริมและพัฒนาครูในยุคดิจิทัล น้อยกว่าครูที่มีอายุมากกว่า 30 ขึ้นไป ทำให้การแสดงความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ปัทมทิพย์ สิงห์ธรรม (2550) ได้ศึกษาความต้องการในการเข้าฝึกอบรมของข้าราชการครู สังกัดสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตภาคกลาง โดยมีการเปรียบเทียบความต้องการในการฝึกอบรม จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า จำแนกตามอายุมีความแตกต่างกันที่ระดับ .05 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ไม่มีความแตกต่าง

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาและวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษารอบบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอ บางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทการพัฒนาครูด้านการใช้แหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสูงสุด รองลงมา คือ บทบาทการพัฒนาครูด้านการใช้เครือข่ายการเรียนรู้ส่วนบุคคล และบทบาทการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบทบาทการพัฒนาครูด้านการสร้างความเข้าใจในเทคโนโลยียุคดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับต่ำสุด

2. การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ส่วนการจำแนกตามอายุ พบว่า ในด้านบทบาทการพัฒนาครูด้านการใช้เครือข่ายการเรียนรู้ส่วนบุคคล และด้านบทบาทการพัฒนาครูด้านการใช้แหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ผู้บริหารควรดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกี่ยวกับเทคโนโลยีให้กับครู เพื่อให้ครูมีความรู้ ทักษะ ในการพัฒนาตนเอง และพัฒนางานที่เพิ่มขึ้น จนสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย หลายหลายในการพัฒนาตนเอง และการจัดการเรียนการสอนได้ พร้อมทั้งส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนทักษะ แนวคิด วิธีการ รวมถึงข้อดี และข้อจำกัด ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และบริบทของผู้เรียนด้วย

2. ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในหลาย ๆ ช่องทาง เพื่อให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว ซึ่งในการเผยแพร่ผลงานนั้นถือเป็นการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนแนวคิด วิธีการ และเทคนิคใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานกับบุคคลอื่น ทั้งภายในและนอกองค์กร ทั้งยังสามารถใช้เป็นผลงานในการใช้เลื่อนตำแหน่งวิทยฐานะได้อีกด้วย

3. ผู้บริหารควรศึกษา และใส่ใจในรายละเอียดของแต่ละบุคคล ว่ามีความสามารถ มีความถนัด หรือมีทักษะในด้านใด รวมถึงสังเกตข้อจำกัดหรือข้อควรพัฒนาของแต่ละบุคคล เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ในการพัฒนาตนเอง และพัฒนางาน จนสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดต่อตนเองและองค์กร

4. ผู้บริหารควรมีการติดตาม ประเมินผล การใช้สื่อเทคโนโลยีของครูอย่างเป็นรูปธรรม และสม่ำเสมอ มีการให้คำปรึกษา รวมถึงชี้ให้เห็นถึงจุดแข็ง และจุดที่ควรปรับปรุงในการใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อให้ครูสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไปได้

5. ผู้บริหารจึงควรส่งเสริมบทบาทการพัฒนาครูยุคดิจิทัล โดยคำนึงถึงความต้องการ และความจำเป็นของการพัฒนาในแต่ละช่วงวัย เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาได้ตรงตามความต้องการ เหมาะสมกับบริบทของตนเอง บริบทของนักเรียน และบริบทของโรงเรียน จนเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ศึกษากลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรในการสร้างความรู้ความเข้าใจการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

3. ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูยุคดิจิทัลที่มีอายุแตกต่างกัน เพื่อให้ผู้บริหารสามารถพัฒนาครูให้มีศักยภาพ ตรงตามความต้องการของในแต่ละช่วงวัยอย่างเหมาะสม

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา นิยมภา ประธานกรรมการที่ปรึกษา และ ดร.วรรณวิศา สืบบุญธรรม คล้ายจำแลง กรรมการที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัว เพื่อน ๆ และเพื่อนปริญญโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาคพิเศษ รุ่น 26 ที่ให้การช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจในการศึกษาค้นคว้าด้วยดีมาโดยตลอด

เอกสารอ้างอิง

- เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3, สำนักงาน. **แผนพัฒนาการศึกษา ๕ ปี (พ.ศ. 2560 - 2564) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 (นนทบุรี-พระนครศรีอยุธยา).** (ออนไลน์) 2562 (อ้างเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2562). จาก <http://www.secondary3.go.th/main/news/7315.html>.
- จินณวัตร ปะโคทั้ง. **ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ.** อุบลราชธานี: ศิริธรรมออฟเซต, 2561.จุฬามาศ สิริวัฒน์โสภณ. **ผลการเตรียมความพร้อมครูที่มีต่อชีวิตการทำงานครูในยุคดิจิทัลและผลที่ตามมา.** คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.
- บรรจง ลาวะลี. **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคไร้พรมแดน.** วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตร้อยเอ็ด 6, 2 (2560) : 206-215.
- ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน. **ปัจจัยปฏิรูปการศึกษาแนวทางสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545.
- ปัทมทิพย์ สิงห์คราม. **ความต้องการในการฝึกอบรมของราชการครูสังกัดสถาบันพลศึกษาวิทยาเขตภาคกลาง.** งานนิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.
- สุกัญญา แข่งชัย. **การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.
- อังจิมา คงโอ. **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขต ยานนาวา.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา, 2560.
- อัจฉรา นิยมภา. **คุณภาพการศึกษายุคดิจิทัล: ความท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษา.** ในจินณวัตร ปะโคทั้ง, รวมบทความบริหาร การศึกษากับพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่การศึกษาในยุคดิจิทัล ชุดที่ 1, 133-139. อุบลราชธานี: หจก. วิทยาการพิมพ์ 1973, 2562.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ. **การบริหารการเปลี่ยนแปลง (Chang Management).** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.